

Edo Rodošek

Odmev tišine

ZBIRKA

znanstveno fantastičnih zgodb

ZALOŽNIŠTVO JUTRO

Prisluhnimo Odmevu tišine

Pričujočo zbirko bi v zahodnem, literarno bolj razvitem svetu, uvrstili v 'science fiction' (učeno 'speculative literature'), kar se v pravilnem slovenskem prevodu glasi 'znanstvena fikcija'. Literarna znanost in praksa jo običajno delita na:

- *futuristiko – kar nas mogoče čaka;*
- *fantastiko – kar si lahko predstavljamo;*
- *horror – kar ima namen, da nas zgrozi;*
- *kombinacije teh treh podzvrsti, ki se pogosto prepletajo z drugimi žanri izven znanstvene fikcije.*

Skupno štirinajst zgodb te zbirke obravnava dele naše preteklosti, sedanjosti in prihodnosti, kot jih danes lahko imamo kot možne, če ne celo verjetne.

Zgodbe znanstvene fikcije v tej zbirki ustvarjajo značilen literarni svet tehnizirane oz. tehnicistične, nekaj desetletij ali stoletij oddaljene prihodnosti, ko človeku na Zemlji že na debelo pomagajo avtomati, roboti in androidi. Pri tem se včasih izkaže, da mora človek, kot njihov ustvarjalec, včasih podvomiti v svojo lastno superiornost ('DOKONČNI ODGOVOR' in 'SAMO LIK'), spet drugič pa se izkaže, da je rezultat njegovega dela neuporaben ali celo nevaren ('NAJPAJETNEJŠI ROBOT' in 'TAKOŠNJA DOBAVA').

Ko vesoljci v najrazličnejših oblikah obikujejo Zemljo ali manipulirajo s človekom, so posledice tega včasih v prid človeku ('EZEKIJEL' in 'DOPOLNITEV'), včasih pa bolj ali manj pogubne zanj ('KROŠNJAR' in 'PRIMERNA CIVILIZACIJA').

Časovni razpon zgodb sega od spekulativno prikazane predzgodovine ('TRANZICIJA') preko sedanjosti pa vse do futuroloških prikazov morebitne skrajno totalitarne družbe ('ANOMALIJA').

V nekaterih zgodbah ne manjka humorja oziroma satire ('BOŽJI DAR'), ki opisuje primer izvenčutne zaznave, ali v fantazijski zgodbi ('ZDRAVA PAMET').

In končno, tudi izrazite ljubezenske prvine so prisotne v futurističnih zgodbah ('ZATABO', 'DRAGA' in 'LAIČNA POMOČ').

Nekakšna skupna nota vseh Rodoškovihih zgodb je prepričanje, da za preživetje v bodočnosti ne bomo smeli uporabljati nasilja niti ostati slepo zaverovani vase. Poleg mnogo bolj poglobljenega spoznavanja samih sebe, bo nujna resnično demokratična prilagoditev vsemu živemu v nepreglednih širjavah vesoljstva, v prostoru in času univerzuma. Le tako spremenjeni človek bo lahko tudi v prihodnosti tekmoval tako z umetnimi izdelki svojega uma, ki jih je nekoč sam ustvaril, kot z nehumanoidnimi tujimi bitji.

Tudi jezik Rodoškove pripovedi ostaja ves čas razumljiv najširšemu krogu bralcev; v tem je tipičen predstavnik zvrsti, ki se ji posveča, torej znanstvene fikcije, ki se s to knjigo še trdneje ukoreninja na slovenskih tleh.

Založništvo Jutro

Vsebina

<i>Krošnjar</i>	7
<i>Dokončni odgovor</i>	19
<i>Božji dar</i>	27
<i>Anomalija</i>	53
<i>Zdrava pamet</i>	57
<i>Ezekijel</i>	73
<i>Takojšnja dobava</i>	77
<i>Za tabo, draga</i>	83
<i>Najpametnejši robot</i>	119
<i>Primerna civilizacija</i>	125
<i>Dopolnitev</i>	133
<i>Samo lik</i>	137
<i>Tranzicija</i>	157
<i>Laična pomoč</i>	161

Krošnjar

---

*Kaj strupa daješ mi iz svoje čaše?
Zakaj nasledek tvoj je grenka rana?*

SIMON JENKO

MARCEL JE POGLEDAL ŽENO PREKO ROBA ČASOPISA. »Tara,« je rekel, »tukaj piše, da je včeraj prišel cirkus Bodoni v mesto. Menda ostanejo kak mesec ali dva.«

Tara je samo za hip odvrnila pogled od šopa zelenjeve, ki jo je sekljala s kratkimi, urnimi gibi. »Bodoni? Slišala sem že zanj. Pravijo, da imajo prav fantastično točko na trapezu. Ga bova šla kaj pogledat?«

»Briga tebe za trapez. Saj vem, da ti je samo do vedeževalke.«

»Pa kaj potem. Imam pač rada, če mi kdaj pa kdaj preberejo z dlani, kaj lahko pričakujem. Veš, ko sem bila še najstnica, je prišel tak sejmarski voz v našo vas in tista ciganka tedaj mi je marsikaj uganila, da veš.«

»Uganila je predvsem to, da bo od take lahkovorne avše, kot si ti, zlahka izmamila iz žepa denar v zameno za prazne marnje.«

Nehala je sekljati zelenjavo in uprla oči vanj.

»Dobro, dobro, saj bova šla. Ampak šele čez par dni, ko se malo poleže prvi naval. Mogoče imajo tudi kakšnega dobrega hipnotizerja.«

»Briga tebe za hipnotizerja, Marcel. Dobro vem, da se boš spet ves čas sukal samo okrog kletk z živalmi. In po možnosti boš spet skušal podkupiti krotilca, da ti dovoli pomagati pri kópanju kakega slona.«

Oglasil se je zvonec z vhoda na njuno ograjeno dvorišče. Marcel je vstal in pogledal skozi okno. »Grem jaz, poštar je. Najbrž mi je prinesel najnovejšo številko *Ogrožene narave*.«

Tara ga je videla, kako koraka po vrtni potki, kako se nekaj meni s poštarjem in kako se oba smejeta. Potem je šel poštar dalje, po pločniku pa je skrivljeno prikrevsala stara Reza in proseče stegnila umazano roko. Marcel je pobrskal po žepih in ji dal bankovec. Nazaj grede je pomahal Grosmanu, ki je onstran žive meje zalival svoje geranije, izmed gredic pa je prihajal pridušeni vrišč njegovih otrok.

Ko je prišel z revijo v roki spet v kuhinjo, mu je rekla: »Rezi bi bil moral dati samo drobiž; z njim bi si mogoče kupila kruha. S petakom pa bo gotovo šla v bife in ga zapravila za brinovec. Saj jo poznaš.«

Skomignil je z rameni. »Ah, kaj, vsak ima pravico, da si sam izbere, kaj bo malical.«

Sklonil se je in raztreseno pobožal Mrnjavko, ki se mu je prišla podrgnit ob hlačnico. Nagrbančila je svoj črnobeli hrbet in narahlo zapredla, nakar je skočila na stol, pa na mizo, tik krožnika s kolači.

»Zakaj krmiš Mrnjavko z mlečnimi piškoti? Le poglej, kako rejena je.«

»Če je pa tako nora nanje. No, torej – kdaj bova šla pogledat tisto čudo?«

***

Njun stari, zvesti ford je prav po polžje lezel skozi razigrano gnečo v Zabaviščnem parku. Otroci so držali v rokah vrvice s pisanimi balončki, v rokah so vihteli palčke s sladkorno peno, lica so jim rdela od vesele razvnetosti, veselo so vreščali in moledovali starše, naj jim dovolijo še eno, samo še eno vožnjo z vrtiljakom.

»To je brezupno,« je rekel. »Nima smisla še naprej iskati prosto parkirno mesto; vsa so že zdavnaj zasedena. Le zakaj sem se ti pustil pregovoriti, da sva šla v tole norišnico, ko bi lahko namesto tega ...«

»Lej, Marcel, tule na levi!«

Potrobil je, ostro zavil in se le par sekund pred nekim tekmečem zrinil na edini še nezasedeni prostor. Izstopila sta in ko je zaklepal avto, mu je zdrsnilo, da se je komaj še ujel.

»Prekleta reč. Saj ni nobene trave več, samo še razhojeno močvirje.«

»Vem,« je rekla in se zahihitala. »En čevelj sem komaj še rešila iz blata. Daj mi roko, lepi princ, da ne boš izgubil svoje Pepelke.«

»Izvoli. Tako bova pač pogrnila oba skupaj. Čeprav se res ne spomnim, da bi tisti duhovnik na najini poroki rekel med drugim tudi: >. . *na suhem in v blatu*. . .<.«

Vrsta pred blagajno je bila brezupno dolga, tako da je Marcel raje takoj kupil karte od preprodajalca.

»Tole si pa krepko preplačal, veš.«

Zmignil je z rameni. »Prava reč. Pravi stroški naju čakajo šele pozneje – pranje avta, kemična čistilnica, pest pomirjevalnih tablet, da bom lahko pozabil vse to ...«

»Kje sediva? Tukaj piše 'Vhod B'. In kje je Vhod B?«

Dokončni odgovor

---

*Bolje je potovati z upanjem v srcu,
kot doseči cilj ...*

ROBERT L. STEVENSON

»**Z**AKAJ SI TAKO ZAMIŠLJEN, ROBERT?« Mastersove besede so me zdramile iz bezplodnega tuhtanja. »Oh, kaj pa vem. Premišljam pač, o tem in onem, kar tako. Oprosti, da trenutno nisem kaj prida družabnik.«

Simon Masters je premišljeno puhal dva ali tri oblačke modrega plina, vzel pipo iz ust in me postrani pogledal. »O tem in onem, kaj? Robert, ti si eden tistih, ki se se rodili s srebrno žlico v ustih, zato ne znaš delati drugega, kot tuhtati, kako bi zabil čas. Si še sorazmerno mlad, dobrega zdravja in štejejo te med nekaj najbogatejših zemljanov. Kaj za vruga pa te sploh lahko skrbi?«

Skomignil sem z rameni. »Že dolgo me mori neko vprašanje. Neko nadvse pomembno vprašanje – oh, najbrž je to najpomembnejše vprašanje na svetu. In kot kaže, nanj nihče ne zna odgovoriti.«

Moj prijatelj je vzel pipo z ust in me pogledal izpod obrvi. »*Nihče* se mi zdi kar malce prenačljiva trditev. Da jo izusti človek, ki je gulil šolske klopi več kot dve desetletji, pa se mi zdi kar neverjetno. Dobro veš, da se dandanes znamo tako ali drugače prikopati do odgovora na čisto *vsako* vprašanje, ki ga lahko kdo zastavi.«

Resignirano sem odkimal. »Tudi jaz sem spočetka tako mislil. Leta sem porabil, ko sem skušal izvedeti dokončen odgovor na to vprašanje. A vse je bilo zaman.«

Masters ni opazil, da mu je bila pipa medtem ugasnila. »Zdaj si pa res uspel požgečkati mojo radovednost. Mi lahko zaupaš, katero preklemsko vprašanje je to?«

V zadregi sem odvrnil pogled od njegovih zvedavih oči. »Oh, Simon, tega preprosto ne morem. Še meni se bo vprašanje zdelo trapasto, če bi ga povedal na glas.«

Božji dar

---

*Na svoje rojstvo in na svojo smrt
ne moremo vplivati; lahko
pa uživamo v intervalu.*

GEORGE SANTANA

DA JE Z ERNIEJEM NEKAJ NAROBE, SEM PRVIČ OPAZIL TISTO ZIMSKO SOBOTO V LUIGIJEVI SLASČIČARNI. Tisti dan sva takoj, ko sva uspela priti do kakega četrta funta drobiža, na Erniejevo prošnjo zavila sem, čeprav sem se jaz bolj ogreval za nakup vročih hrenovk z vsemi prilogami.

Takrat naju je Luigi posmehljivo vprašal, ali sva izropala telefonsko govornico, ker sem mu plačal s samimi četrtački. Užaljeno sem mu rekel, da naj nikar ne zmerja poštenjakov, četudi nisva ravno oblečena po modi.

Sploh pa tile neizobraženi priseljenci nimajo nobenega pojma o javnih tarifah – sicer bi vedel, da se v telefonske avtomate mečejo kovanci za deset centov. Vlomi vanje se sploh ne splašajo. Pa še precej težje je izbežati kovance iz takega avtomata, kot pa iz parkirne ure, kar vedo že celo začetniki v našem poklicu.

Pojedel sem le dva rogljiča s sirom in linško rezino, medtem ko se je Ernie nabasal s kar šestimi rumovimi bombetami. Saj ne rečem da niso dobre in Luigi pri njih ne skopari z rumom, saj bi sicer stranke zavohale, da jedo pregnetene ostanke včerajšnjih tort. Vendar pa je Ernie nasploh nagnjen k pretiravanju pri jedi in pijači. In to lahko ugame vsakdo, ki ga le enkrat pogleda.

Ko je pogoltnil zadnji košček, se mu je kolcnilo in opazil sem, da se mu prašičje oči, vgreznjene nad lici globoko v salo, ganjeno svetijo. Nagnil se je k meni in mi proseče rekel:

»Leks?«

Zdrava pamet

Mnenje večine je vedno sveto, zato zmaguje celo takrat, kadar je napačno. Ali pa morda zmaguje prav zato, ker je napačno.

RAY BRADBURY

V VELIKI, RAZKOŠNO RAZSVETLJENI DVORANI JE PRIJETNO TOPLO, A NE PREVROČE, V NJEJ PA JE POLNO OBČINSTVA MNOGIH NARODNOSTI IN RAZLIČNIH RAS. Verjetno so večino njih privabila številna obvestila o tem strokovnem posvetu, ki je izjemoma odprt tudi za široko javnost. Opažam, da je občinstvo živahno in celo prešerno razpoloženo. Zadaj na galeriji je zbrana mladež, ki si menda obeta neznansko zabaven večer.

Nekoliko me preseneča, da stoji ob stenah dvorane kar precej čuječih, žilavih varnostnikov, kar za tak posvet ni običajno. Moj sosed na levi strani, ki se neprisljano baše z nekakšno poslastico, se mi na široko zareži in reče:

»Danes pa bomo končno dali vetra tem fantastom, kajne?«

Nimam pojma, katerim fantastom bi moj sosed rad dal vetra, a ker od mene očitno pričakuje pritrditev, mu pač pritrdim. O tem posvetu nasploh vem bolj malo, le to, kar vsebuje obvestilo. Tam pa je razločno izražen namig, da se bodo tukaj in zdaj strokovno razčistile vse tiste govorce o baje zapaženih neznanih letečih objektih, o raznih skrivnostnih pojavih v atmosferi in celo o domnevnih opazovanjih nekakšnih Vesoljcev.

Na oder prihaja uvodni govornik, za katerega mi moj sosed prišepne, da je menda splošno znan profesor in doktor znanosti in akademik in kar je še takega. Potrpežljivo počaka, da se hrup med občinstvom nekoliko umiri.

»Spoštovani kolegi znanstveniki, cenjeno občinstvo! V veliko čast in tudi osebno zadovoljstvo mi je, ker imam priliko, da odprem današnji posvet. To je prva strokovna

Ezekijel

Časnikar je človek, ki si najprej ustvari edino pravilno mnenje, nato pa gre na teren in skuša dejstva prilagoditi temu mnenju.

CONAN DOYLE

STAREC JE NOSIL NAROČAJ PRAVKAR NAŽAGANIH DRV V KOČO, KO JE ZAGLEDAL NEKEGA TUJCA NA SVOJEM DVORIŠČU.

»Ste vi ... eee ... gospod Milner?« Tujčeva izgovorjava je bila tako spakedrana, da je starec komaj spoznal svoj lastni priimek.

»Morbit – al pa tut ne,« je dejal previdno. »Kdo pa bi rad to vedu?«

»Oh, oprostite mi. Pišem se Albert Vaskas in sem reporter dnevnih novic pri holovizijski postaji KWYS.« Tujec je izvlekel iz žepa nekakšno črno škatlico, nekaj na kratko zašaril po njej in jo pomolil starcu pred obraz. »Rad bi vas povprašal, ali ste zadnje čase videli kaj nenavadnega tod okoli.«

Starec je zmignil z rameni. »Ne da bi zamerkou.«

»Kva pa je, Simon?« Na pragu kočje je zdaj stala drobna, uvela starka milega lica, prepreženega s stoterimi gubicami.

Starec je izpustil naročaj drv na prašna tla dvorišča. »Tale tu pravi, da je od cajtnga. Rad bi vedu, če smo vidli kaj čudnga.«

»Čudnga?« Starkin obraz je bil iskreno osupel. »Kva pa naj bi vidli čudnga? Saj se pr nas nikol nič ne zgodi.«

»No, Tereza,« jo je dopolnil starec, »edino morbit tista velka nevihta, o prvem krajcu. A ta nam ni kaj dost polomila, hvala Bogu in Njegovemu usmiljenju.«

»Ja, zdej se spomnim. To je blo glih takrat, ko se je Ezekijel ...«

»Poslušajte,« ju je prekinil reporter, »saj vas ne sprašujem o vremenu. Nek vaš sovaščan nam je telefoniral v redakcijo, da je opazil v zraku nekakšne hitro potujoče

Takojšnja dobava

---

*Življenje se ne giblje kot puščica,
pač pa kot bumerang.*

T. S. ELLIOT

APRILSKA PLOHA ME JE PREGNALA Z ULICE V NEKO POLMRAČNO KLETNO ŠPELUNKO. Povsod je bilo natlačeno, le v kotu je ob mizi sedel sam nek moški, nejasna, temnikasta postava.

»Lahko prisedem?« sem ga vprašal.

»Kar izvolite.«

Prisedel sem in si naročil pivo, on pa je izpraznil svoj vrček. Najbrž je bil že prej kaj popil, kajti najin začetni vljudnostni klepet je kmalu prerasel v njegovo osebno izpoved.

»Ime mi je Mark Simple,« se je predstavil, »nekakšen časnikar.«

»Nekakšen?«

Skomignil je zrameni. »Bojim se, da svojo prvo zaposlitev pri reviji *Alternativna znanost* ne bi mogel imeti za uspešno.«

»Imate težave pri izboru tematike?«

»Uganili ste. Pred skoraj dvema mesecema, devetnajstega februarja, mi je urednik zabičal, da moram najkasneje v dveh mesecih obdelati kakšno resnično aktualno temo. Pripravljamo namreč jubilejno številko in moj prispevek bi moral biti v njej. Torej ni kazalo drugega, kot da se spravim brodit po spletnih straneh, dokler se mi kaj ne posveti.«

»To se mi ne zdi slaba ideja,« sem pripomnil. »Pa ste našli kaj primernega?«

Za tabo, draga

---

*Uspeh ne naredi človeka;
le demaskira ga.*

LEO BUSCAGLIA

ART JE ZAČUTIL LAHNI DOTIK NEKE ROKE NA RAMI IN SE NEJEVOLJNO OZRL KVIŠKU, V RESNI, SKRBLJIVI JEANIN OBRAZ.

»Poslušajte, profesor Mead,« je strogo rekla Jean, »takole se boste ugonobili najkasneje v dveh tednih. Kar naprej samo buljite v ta vražji mikroskop. Menda ne mislite, da lahko živite samo od črne kave? Zdaj je ura že sedem zvečer, vi pa že od jutraj niste pojedli ničesar.«

Zbegano je iskal odgovora, zavedajoč se, da je ujel le konec njenih očitkov.

»Kako da nisem jedel? Pa saj sem ... saj ste mi opoldne prinesli ... no, sendvič ali nekaj takega. Toliko se pa še vedno spomnim, zaboga.«

Jean je z obtožujočo krettno pokazala na rob laboratorijskega pulta, kjer je sredi kupa razmetanih papirjev čemel krožnik z nedotaknjeno solato iz tune, ki je bila že vsa združnjena in presušena. Skesano je stegnil roko proti krožniku, a ga je prehitela.

»Tega pa res ne morete več jesti, profesor. Prinesla vam bom rajši tibetansko enolončnico – pravkar so mi jo dostavili in je še vroča. Pa nekaj sadnega čaja. Potem pa se ne bom ganila od tukaj, dokler vsega ne pospravite. Zaboga, saj ste slabši kot štiriletni otrok, pa jih imate že desetkrat toliko.«

»Nimam še,« je slabotno ugovarjal. »Šele osemintrideset jih imam. Pa vseeno – saj imate prav, Jean. Stoodstotno prav, tako kot vedno. Pravi angel ste in jaz bi bil čisto izgubljen brez vas, to vam iskreno priznam.«

Ošinila ga je s strogim pogledom in odkorakala zravnano, kot bi imela kol v hrbtu.

Najpametnejši robot

Če bi začeli dovoljevati razlage s stališča smotra – no, potem človek res ne bi več vedel, kam bi utegnilo to pripeljati.

ALDOUS HUXLEY

ZEMLJANI SMO BILI ŽE OD NEKDAJ IN SMO ŠE DANES NAGNJENI K TEMU, DA DOSEGAMO VEDNO NOVE REKORDE. Kar je prava sreča za časnikarje revolverskih časopisov, da lahko o tem poročajo. In za založbo Guinness, da lahko izda vsako leto novo knjigo o naj- naj- dosežkih.

Hvaležno bralstvo že desetletja dolgo požira novice, kot so tiste o ženski, ki se je tuširala triindvajset dni nepretrgoma, o mladeniču, ki je z nosom rinil frnikolo od San Franciska do New Yorka in o dveh moških, ki sta si izmenjala 2 miliona 367 tisoč 523 klofut. Slednji rekord je rahlo kazilo dejstvo, da je število ostalo liho, ker je en od njiju padel v nezavest, tako da je ostal svojemu nasprotniku zadnjo klofuto dolžan. Pa nasprotnika še jezna nista bila drug na drugega.

Skratka, ni tako bedastega rekorda, da ne bi našel svoje, enako bedaste publike. Kajti – kot je to ugotovil že neki davni filozof – človeška neumnost nima meja.

Za razliko od neumnosti, ima pamet že od nekdaj strogo začrtane meje. Odkar se je človek postavil le na dve nogi in je začel preostali dve uporabljati za druge namene, je trudoma skušal razmikati te meje.

Seveda le takrat, ko res ni imel pomembnejših opravkov, kot so osvajalski pohodi, iztrebljanje pripadnikov tujih plemen in rušenje spomenikov njihove kulture.

* * *

Allan je živel v času, ko je človeštvo po nekem čudnem naključju kar za nekaj desetletij pozabilo na ta svoja osnovna opravila in se predalo dolgočasu mirnega razvoja.

Primerna civilizacija

Za vsako komplicirano vprašanje obstaja enostaven, lahko razumljiv, napačen odgovor.

PAVEL GROSSMANN

STOJIM PRI MIRU, DISCIPLINIRANO, KOT SE SPODOBI, KO SPREJEMAM ZADNJA NAVODILA.

»Izvidnik,« mi reče Poveljnik, »predno greš dol, poslušaj nekaj nasvetov svojih kolegov. Imej jih obenem za moje ukaze.«

»Kot veš,« prične Astrofizik, »so podatki spektralne analize planeta relativno kar obetavni – voda v tekočem stanju in prisotnost atmosfere – avtomatske sonde pa so zdaj odkrile tudi nekatere dokaj zapletene strukture. Zdaj si ti tisti, ki mora na kraju samem potrditi ali ovreči to obetavnost.«

»Tega se povsem zavedam,« odvrnem.

»Začni s takimi primerki,« me pouči Strukurolog, »ki so fizikalno in kemično bolj preprosti in nato napreduj v smeri zapletenejših. Ne išči inteligence samo na podlagi naših predstav o takoimenovanem življenju in ne daj se zavesti zunanjim znakom o tem – na primer gibanju – kar je lahko zelo varljivo.«

»Ja, saj to vem,« zamomljam. Spomnim se na svojo izkušnjo na Ombru, kjer so se na pogled zelo primitivni, v skale vraščeni stvori kasneje izkazali kot pravi gospodarji planeta.

»Predvsem pa,« spregovori Komparativist, »ne sklepaj o primerkih ničesar na osnovi njihove morebitne vizualne podobnosti z nami. Nikar si ne predstavljaš, da mora vsak inteligentni stvor imeti telesno strukturo na podlagi silicijevih spojin ter osem tipalk, tako kot mi.«

Z gibom mu naznačim, da se strinjam.

Dopolnitev

---

*Rad imam človeštvo;
samo ljudi ne prenesem.*

LINUS VAN PELT

MAKER SI JE JEZNO SNELE MISLENO KOMANDO S SENC IN JO ODVRGEL TJAVDAN. Zaplavala je po kabini vesoljske ladje, se čisto počasi odbila od stene, na povratku pa se je zataknila med množico drugih naprav, obešenih na nasprotni steni.

»Ali smem izraziti svoje ponižno mnenje?« se je zaslišalo iz zvočnikov, ki so obdajali glavni ekran.

Maker je skomignil z rameni. »Kar zini, Spir. Ti to itak vedno narediš, bodisi z mojim dovoljenjem ali pa brez.«

»Moja dolžnost je paziti, da se vedno dosledno spoštujejo vsa pravila.« Spirov glas je bil umerjen, a odločen. »Eno izmed pravil za vedenje v breztežnostnem stanju pa je, da se v ladji ne sme odvreči nobena neprivezana reč.«

»Ja, ja, je že prav. Ampak trenutno imam hujše skrbi, kot je red v kabini.«

»Kaj vas pa žre, gospod, če se smem tako izraziti?«

»Kaj me žre?« Maker je mračno zrl predse. »Podatki o razvoju na XM-38/ III, ki sem jih ravno zdaj spet pregledoval, so povsem neustrezni. Ne, to je premalo reči – naravnost katastrofalni so.«

»Samo trenutek.« Pobliskavanje je pričalo, da Spir išče ustrezno datoteko. »Aha, že imam. Menda ste ravno tam pred časom klonirali tista bitja, na katere ste bili tedaj tako preklemsko – oprostite mi za ta izraz – ponosni.«

»Seveda sem bil, in to po pravici. Saj je kar dolgo obdobje z njimi kazalo zelo dobro, naravnost imenitno. Pa jih poglej zdaj, kar poglej jih!«

Samo lik

*Nikoli ne zaupaj kakšnemu bolj zapletenemu stroju,
kot sta nož in vilice.*

ROBERT HENLEIN

FANTAZIJSKA ANIMACIJA SE JE NA HOLOVIZORJU PRETAPLJALA IZ POPOLNE ABSTRAKCIJE V NEKAKŠNO SKRIVNOSTNO POKRAJINO, NATO PA SPET V DOMIŠLJIJSKI PRIZOR, KI JE DOPUŠČAL DUCAT RAZLIČNIH DOJEMANJ. Nato sem zaslišal tudi govorca; njegov mehki bariton je bil prepričljiv ravno zaradi svoje nevsiljivosti.

»Ste se naveličali svojega standardnega urejevalnika besedila? Ste mogoče že siti njegovih mehanističnih opravil, njegove rutine, ki je podrejena samo algoritmom? Imate dovolj vsakdanje puščobe, ki je že vnaprej determinirana v eno samo, utirjeno smer? Če ste na vsaj eno od zastavljenih vprašanj odgovorili pritrdilno, potem nam prisluhnite in pogledjte, kaj imamo pravega za vas!«

Počasen preliv nekakšne tridimenzionalne grafične čarovnije, vtis blaznega drvenja z vesoljsko ladjo skozi zvezdne kopice, mimo žarečih galaksij, srečavanje s kometi, novi zvočni učinki, srebrni zven nebeško lepih sozvočij.

»Ponujamo vam nekaj zares enkratnega – revolucionarno nov izdelek, ki prinaša preprosto in elegantno rešitev. Računalniški program SOKRAT, ki ni le banalni urejevalnik besedila, ampak mnogo več – program, ki bo postal vaš dragoceni pomočnik pri vašem kreativnem razmišljanju! Ponujamo vam zvestega, dobronamernega pomočnika in sooblikovalca vseh vaših besedil, ki vam bo pomagal reševati dileme, ki vam bo pomagal odpraviti morebitne miselne blokade in ki vas bo učinkovito reševal iz občasnih ustvarjalnih kriz – le kdo jih ne pozna?«

Dramatično učinkovit zvočni premor, veličastna barvna kulisa se pretaplja v natančen prikaz najpomembnejših podatkov za nabavo – videofonska številka doba-

Tranzicija

Takoimenovani prelomni trenutki zgodovine so znani vsem – vsaj na zunaj. Nihče pa ne ve, katera je bila tista drobcena zadnja snežinka, ki je sprožila plaz.

C. DE BECCARIA

MORAN JE ZAČUTIL SUNEK POD REBRA IN DREMOTNO ZAMEŽIKAL.

»Kaj pa hočeš?«

»Poglej Prema, no, kar poglej ga!« Skep je kar grčal od osuplosti.

Moran si je pomel oči in zazehal.

Zadnje čase je po vsakem dremežu rabil nekaj dlje, predno se mu je pogled dovolj zbistril. Jasa se je kopala v popoldanski pripeki, ob njej se je iztezala temna zaplata gozdnega jezika in segala vse do reke. Sredi prodnate plitvine je čepel Prem, pazljivo zrl v plešoče valčke ter tuintam obrnil kak večji kamen.

»Pa kaj,« je nejevoljno zamomljal Moran. »Fant pač malo stika za kapeljni. Me moraš zato dramiti?«

»Ne, ne mislim tega,« se je razvnel Skep. »Zamudil si, prekleto. Kar glej ga še malo, pa boš videl, kaj mislim.«

K njima je pristopil še Ostan. »Kaj pa gledata?«

Moran je ravnodušno zmignil z rameni. »Ko bi to le vedel.«

»Bodita tiho in čisto pri miru,« je zasikal Skep, »pa bosta kmalu videla.«

Nekaj pozneje se je za trojico nabralo še nekaj moških, ki so se bolj ali manj radovedno pridružili opazovanju. Trad, najstarejši med njimi, je težko, sigajoče sopel.

Nekoliko bolj ob strani so se ženske lenobno ukvarjale s ostanki obeda, se gostobesedno menile o raznih rečeh in se vmes nekaj hihitale. Zavel je vzhodnik, a namesto osvežitve je prinesel še nekaj dodatne vreline. Moran je zdolgočaseno

Laična pomoč

---

*Zavest – podobno kot padalo –
deluje samo, če je odprta.*

BRUCE BARTON

ADAM SE JE UDOBNO NAMESTIL NA LESENI KLOPI V PARKU IN PREMAKNIL ZOBOTREBEC V NASPROTNI KOT UST. Z Ano sta imela zadnje čase navado, da sta opoldne prinesla svojo lazanjo ali pico kar semkaj, ker je bilo sveže in ne preveč hrupno. Potem sta skupaj použila svoje skromno kosilo, da bi izrabila zadnje tople žarke oktoberskega sonca.

Ana je bila danes nenavadno tiha, zdela se je razmišljena in tudi nekam zaskrbljena, tako da jo je Adam končno moral pobarati, naj mu vendar pove, kaj jo muči.

Po kratkem obotavljanju se je tako razgovorila, kot da bi komaj čakala na to.

Povedala mu je, da so v njeni *Kliniki za infekcijske bolezni* pravkar vpeljali nadvse stroge previdnostne ukrepe, ker so začeli prednostno delati na raziskavah nekega novega povzročitelja bolezni.

O njem zaenkrat nihče skoraj nič ne ve, razen tega da je to obolenje, kot kaže, nadvse resno. Zanj pa je značilna kratka, silno kratka inkubacijska doba. Zdaj je bila na svojem domačem področju in Adam je vedel, da jo bo nazadnje kar težko ustavil. Anin poklic je bil obenem njen edini hobi.

»Ali veš, kaj je bistvo inkubacijske dobe, Adam? Pojem izhaja iz latinske besede *incubatio*, kar pomeni ležanje. To je doba, ko povzročitelj bolezni – bakterija, bacil, virus – navidez leži oziroma počiva. Navidez, pravim. Kajti danes vemo, da to v resnici ni neko pasivno stanje, ampak le prvi, latentni štadij infekcijske bolezni. V tem času se mikrobi razmnožujejo, dokler ne dosežejo določene količine, ki jim omogoča, da delujejo patogeno, to je, da povzročijo vidne znake obolenja.«

Adam je dvignil roke in počakal, da se ga je spet slišalo. »Poglejte, ljudje. Zdaj sva z dr. Osmondovo že štiriindvajset ur na nogah in si želiva počitka. Zato bom odgovoril samo še na zadnje vprašanje. Prosim.«

Pokazal je z roko na drobnega, sivolasega možica z rumenim metuljčkom pod vratom, ki ga je poznala vsa javnost. Corky Winters, starosta mestne častniške srenje. Njegov glas je bil slaboten in drhteč, kljub temu, da si je držal mikrofon tik pred ustnicami.

»Samo še nekaj nam ni jasno, mladi mož. Dejali ste, da ste lešnik *izpostavili temporalnemu polju*. To je za skoraj vse nas tukajle slišati kot visoko strokoven – ali naj rečem nerazumljiv – izraz na področju fizike. Bi nam torej lahko v enem stavku preprosto pojasnili, kaj ste pravzaprav storili s FOD–om?«

Adam se je nekoliko obotavljal, predno je spet spregovoril. »Kot sem že spočetka dejal, sem v medicini popolni laik in tudi pri tretmanu lešnika nisem ne znal, ne nameraval uporabiti prav ničesar s tega področja. Zaporedni neuspehi medicinskih posegov, ko je postajalo jasno, da se okužbe praktično ne dā preprečiti in da postaja FOD po vsaki mutaciji močnejši, so me prepričali, da je treba stvar zagrabit z drugega konca. Edino področje, ki ga dovolj obvladam, pa je temporalika.«

V popolni tišini je Adam skozi zbadajočo bleščavo prižganih žarometov komaj zaznaval nejasne obraze navzočih. Trudoma je skušal najti dovolj poljudne izraze, ki pa vendar ne bi smeli popačiti resnice.

»Kot vsa živa in neživa snov tudi virusi ne morejo ubežati zakonitostim potekanja časa. To potekanje časa pa nam je deloma in v omejenem obsegu že uspelo spreminjati. Zato sem pač to spremembo apliciral na še eni mutaciji virusa, ki je bil zaprt v tistem lešniku. Dobila je zaporedno številko FOD–11 in je za razliko od vseh prejšnjih *bele* barve. Kot je bilo pričakovati, je tudi tokrat nova, mutirana oblika močnejša od vseh prejšnjih variacij. Zato jih lahko preobrazi. Vsa zelena področja postanejo ob stiku s FOD–11 zelo hitro motnobela.«

»Še vedno ne razumem povsem, inženir Bertrand. V čem točno je vaš novi virus različen od vseh prejšnjih?«

Adam se je prav po deško nasmehnil. »Opočasjen je. Zdaj je inkubacijska doba mutirane oblike FOD precej daljša, kot je bila prvotno. Kupili si bomo čas, ki je nujen za obvladovanje virusa. Obolenje nas skoraj ne more več kaj prida skrbeti, ker je ta doba zdaj toliko daljša. Po približnih izračunih bo trajala nekaj nad tristo-petdeset let.«

Edo Rodošek

ODMEV TIŠINE

Zbirka znanstveno fantastičnih zgodb

Jezikovni pregled:
Stanka Lokar

Fotografija na naslovnici:
ONZ Jutro

Prelom in oprema:
ONZ Jutro

© Avtor in Založništvo Jutro, Jutro d.o.o.

Izdalo in založilo:
Založništvo JUTRO

Za založbo:
Stane Kodrič

NAROČILA:

Jutro d.o.o., Črnuška c. 3, p.p. 4986, 1001 Ljubljana
Tel. (01) 561-72-30, 041 698-788 • faks (01) 561-72-35
E-pošta: JUTRO@SIOL.NET • WWW.JUTRO.SI